

HANDLINGSPROGRAM FOR NÆRINGSUTVIKLING I HORDALAND

**RAPPORT FRA
INNOVASJON NORGE
2015**

Oppsummering av leveransene/ resultatene for 2015.

Det har vært et krevende år for mange bedrifter i Hordaland i 2015. IN Hordaland er godt fornøyd med både tjenesteleveransene og de finansielle resultatene for 2015. Gode bidrag til kompetanse/rådgivning gir resultater for kundene . Det har vært et særdeles aktivt år og det er viktig i en region som sliter pt. Vi merker nedgangen i olje/gass sektoren samtidig som det er optimisme og pågangsmot i bl.a. marin sektor og også en del spennende IKT prosjekter.

Gode finansielle resultater

Vi har bevilget totalt 957 mill .kr i lån og tilskudd som er nesten like høyt som i 2009. Ser vi bort fra en stor garanti til Vestlandske Salgslag, har vi bevilget mer penger til næringslivet i Hordaland i 2015 sammenlignet med 2009. Vi har bevilget ca. 36 mill i distriktsutviklingsmidler og store deler av disse midlene har gått til etablerertilskudd.

Vi har jobbet aktivt og målrettet med mobilisering både i distriktskommuner og sentrale strøk. Det er generelt en utfordring med sentralisering av næringsaktiviteten og det opplever vi også i vårt fylke.

Flere gode gründere

Aktiviteten og satsingen på gründere har vært høy. Vi gjennomfører kurs for gründere hver måned og nå den siste tiden, 2 ganger pr. mnd; «Fra ide til marked» . Vi tilbyr andre kompetansetilbud som Lean Start UP og Business Boot camp for å nevne noen. I tillegg tilbyr vi en mentorordning som kundene er godt fornøyd med. Saksbehandlingstiden har også gått kraftig ned i 2015.

Vekstbedrifter

Vi har jobbet og jobber med omstillingsutfordringene innen olje/gass sektoren og tilbyr bedriftene rådgivning og verktøy i omstillings prosessene. Mange bedrifter jobber med effektivisering, utvikling av nye produkter/tjenester og å finne nye markeder.

Det er optimisme i marin sektor og vi har bl.a. engasjert oss tungt i et helt nytt fiskeri, snøkrabbefiske. Har for øvrig finansiert mye i moderne fiskeflåte

Bærekraft

IN Hordaland har også finansiert prosjekter som skal bidra til Bærekraft, bl.a. innen marin næring, oppdrett, luseproblematikk, miljø, avfall.

Vi jobber også med klyngene om bærekraft, bl.a. gjennom NCE Maritim Cleantech og GCE Subsea og er glade for at det ble et NCE innen marin sektor; NCE Seafood Innovation Cluster

Landbruk

I 2015 har vi bidratt mye til unge bønder som satser. Det har vært mange gode vekstsaker på tradisjonelt landbruk som ku og sau ; automatisering , utvikling av melkeproduksjonen. Det bidrar til at vi opprettholder matproduksjonen i fylket.

Nasjonal og regional utvikling

IN Hordaland var bl.a. vertskap for et dialogmøte vedr. regjeringens ekspertutvalg for grønn konkurransekraft og fikk mange gode tilbakemeldinger for dette arrangementet.

Vi bygger kompetanse på hva sirkulærøkonomi og delingsøkonomi vil bety for bedriftenes forretningsmodeller fremover, hva det gir av muligheter og utfordringer.

Regionalt samarbeid med Rogaland og Sogn og Fjordane

Vi har etablert et tettere samarbeidet i regionen og samarbeider bl.a. på følgende områder :

- Saksbehandling, spesielt på etablerertiskudd,
- Kvalitetssikring
- Markeds- arrangements planlegging, (gjennomfører nå internasjonaliseringseminarer langs Vestlandskysten)
- Deler ressurser
- Deler erfaringer

Nedenfor følger oversikt over bruken av midler til bedriftsrettede tiltak som Innovasjon Norge Hordaland fikk tildelt fra Hordaland fylkeskommune for 2015.

1. Rammer og fordeling, pr virkemiddel

Tabell 1 – Fordeling av HNH-midler pr. virkemiddel (mnok)

	2015	2014	2013
Tildelt ramme	28,0	30,0	35,0
Overføringer og annulleringer	36,1	6,3	23,0
Sum	64,1	36,3	58,0
Etablerertilskudd	21,0	14,4	9,5
Bedriftsutviklingstilskudd og VRI	14,7	11,4	9,1
Investeringstilskudd	0,5	8,5	32,2
Tapsfond nye risikolån/garantier	0,1	0,1	5,7
Sum	36,4	34,4	56,5
Restramme	27,7	1,9	1,5

I henhold til instruks fra NFD står midlene på ikke-rentebærende konto i Norges Bank.

Tildelt ramme fra Hordaland fylkeskommune ble redusert med 2 mnok i forhold til 2014. Det ble overført 1,9 mnok fra 2013. I tillegg ble det annullert eldre tilsagn og frigjort tapsfond på tilsammen 36,1 mnok fra tidligere år. Den ene store bevilgningen til Tizir i 2013 utgjorde 25 mnok av det annullerte beløpet. Tizir meldte i nov 2015 at de ikke ville benytte seg av tilbudet da de hadde fått bevilgning fra ENOVA. Den samlede disponible rammen ble dermed økt fra 36,3 mnok i 2014 til 64,1 mnok i 2015. I tillegg fikk Innovasjon Norge tildelt 0,9 mnok til entreprenørskapsatsing.

Samlet sett innvilget Innovasjon Norge 36,4 mnok i tilskudd og tapsfond i 2015, altså 2,0 mnok mere enn i 2014. Det ble bevilget tilskudd og risikolån til 103 ulike tiltak, mot 84 tiltak året før. Av disse var 70 etablerertilskudd, 25 distriktsutviklingstilskudd, 7 VRI-tilskudd og 1 risikolån.

Antall etablerertilskudd økte med 55% i forhold til året før, fra 45 til 70 saker. Vi ga 37 etablerertilskudd i tidligfase, mot 27 året før.

To av sakene ble behandlet i lokalstyret, de andre ble besluttet etter fullmakt.

Kvinnenadelen i 2015 var på 29%.

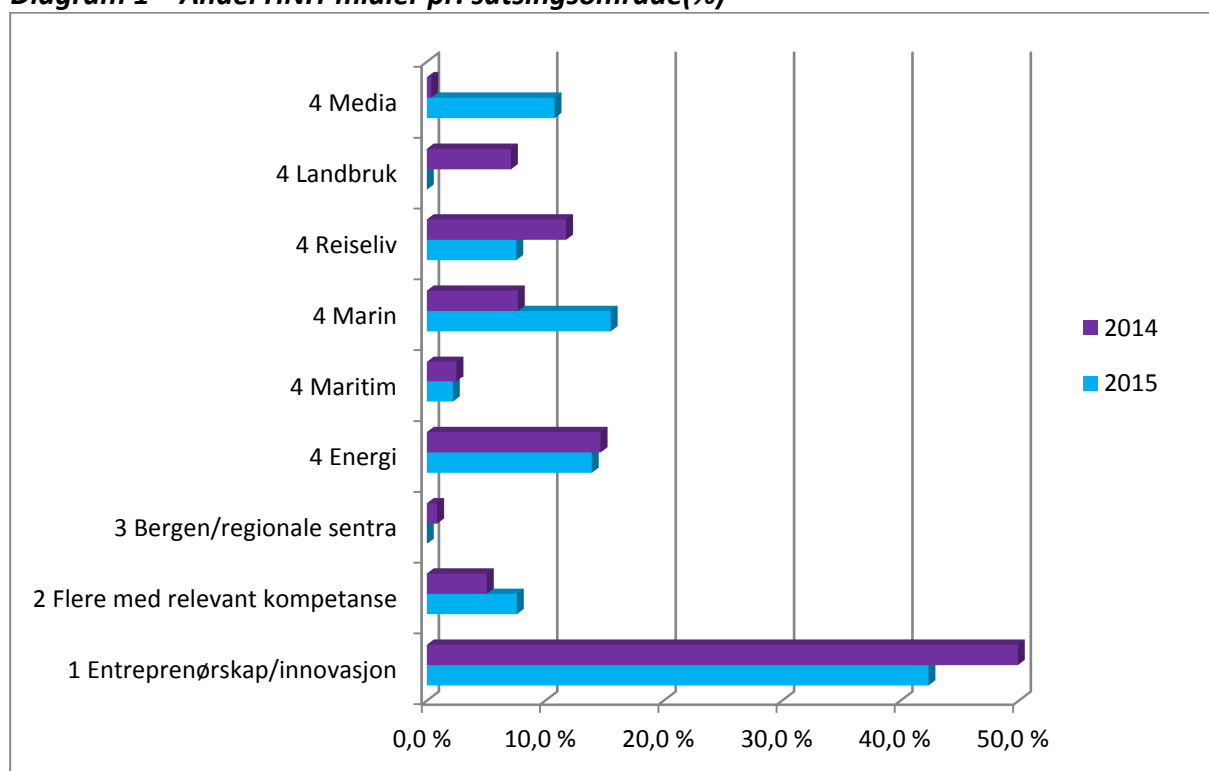
50 søknader fikk et formelt avslag eller ble trukket eller returnert. I tillegg kom det inn mange forespørsler om støtte på mail og telefon som vi ikke har kunnet imøtekomme.

Søknadsinngangen var moderat i første halvår, både i Hordaland og i resten av landet, men tok seg opp i andre halvår.

For å fange opp gode prosjekt har det vært gjennomført mye oppsøkende arbeid som kundemøter, kontordager, kundeseminar, møter med banker og med veiledningstjenesten rundt i fylket. I tillegg har vi utviklet 2 kundekonsepser for etablerere som kalles «Fra idè til marked» og «Lean Start'up» som arrangeres månedlig.

2. Fordeling av midlene på satsingsområdene i HNH

Diagram 1 – Andel HNH-midler pr. satsingsområde(%)

Tilsagnene er først inndelt etter prioriterte bransjer. Tilsagn som ikke gjelder de disse bransjene under kategori 4 er deretter fordelt på de tre øvrige kategoriene. Hvert tilsagn er kun plassert i én kategori.

Satsingsområde 1, *Entreprenørskap og innovasjon*. I denne kategorien har vi plassert 46 prosjekt som ikke ligger innenfor de prioriterte sektorene eller satsingsområde 2 eller 3. Dette er tilskudd til både etablerte industribedrifter og nyetableringer. De aller fleste av våre bevilgninger kunne vært passet inn i denne kategorien ettersom de ulike satsingsområdene er overlappende.

Satsingsområde 2, *Flere med relevant kompetanse*. Her ga vi støtte til 7 ulike prosjekt som har kompetanseheving som formål; Connect Vest Springbrett, Inunet, og mentortjeneste for gründere etc.

Satsingsområde 3: Til *En velfungerende bergensregion og attraktive regionale senter*, bevilget vi ingen penger direkte, men vi la ned en omfattende ressursinnsats innen LUK/LivOGLyst, «Fra idè til marked», «Lean Start'up» og vi bidro til kompetanseheving hos veilederne i førstelinjen og hos de regionale veilederne. Støtten fra Hordaland fylkeskommune på kr 900 000 til entreprenørskapsatsing bidro i høy grad til at vi kunne prioritere dette arbeidet.

50% av midlene ble brukt på 50 ulike prosjekt innen de seks prioriterte bransjene. Dette er omtrent samme andel som i 2014. Innovasjon Norge brukte relativt sett mer midler på marin sektor og media- og kulturbasert sektor i 2015, mens reiseliv og landbruk fikk en nedgang.

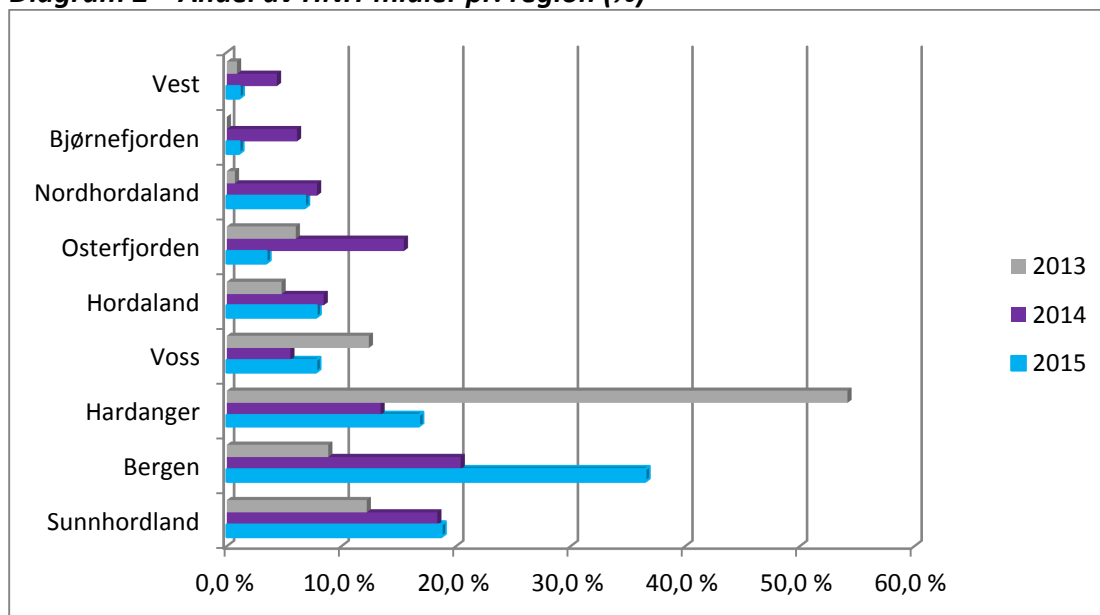
Tabell 2 – Sum HNH-midler pr. satsingsområde (mill. kroner*)

	2015	2014
	Kroner	Kroner
1 Entreprenørskap/innovasjon	15,42	17,14
2 Flere med relevant kompetanse	2,77	1,74
3 Bergen/regionale sentra	0,00	0,30
4 Energi	5,07	5,04
4 Maritim	0,80	0,86
4 Marin	5,65	2,64
4 Reiseliv	2,75	4,04
4 Landbruk	0,00	2,44
4 Media	3,93	0,13
	36,38	34,33

*Tabellen viser tilskudd pluss avsetninger til tapsfond.

3. Fordeling av midlene på regionene i Hordaland

Diagram 2 – Andel av HNH-midler pr. region (%)

Bergen/Askøy, Sunnhordland og Hardanger var de regionene som fikk mest tilskudd i 2015. Bergensregionen hadde størst økning og dette skyldes et langt høyere antall etablererstipend enn tidligere år. Voss og Hardanger hadde også en økning i 2015, mens reduksjonen var størst i Osterfjorden, Bjørnefjorden og region Vest.

Ca. 67% av etablerertilskuddene ble gitt i Bergen. Dette er en økning fra 55% i fjor. Økningen i antall tilskudd har altså primært gått til Bergensregionen. Nyskappingsaktiviteten i Hardanger og Voss er fortsatt lav, men antall etablerertilskudd til dette og området økte fra kun ett i 2014 til 5 i 2015.

Sunnhordland og Hardanger fikk omtrent 35% hver av bedriftsutviklingstilskuddene /investeringstilskuddene. Fordelingen av disse tilskuddene på de andre distriktsregionene var forholdsvis jevn, med en liten overvekt for Voss.

Fordelt på antall saker fikk Bergen 48 tilsagn, Sunnhordland 10, Hardanger 9, Voss 8, Nordhordland 6, Hordaland 6, Osterfjorden 3, Region Vest 3 og Bjørnefjorden 2.

Fordeling av midler til de enkelte regionene må sees i sammenheng med at regionstørrelsen er svært ulik. Videre har distriktstatus stor betydning for fordelingen. Dermed går det vanligvis lite midler til regionene Vest, Osterfjorden og Bjørnefjorden, hvor få eller ingen av kommunene har distriktsstatus.

I 2015 ble ca. 92% av RUP-midlene bevilget direkte til enkeltbedrifter og etablerere i de ulike regionene. Resten av midlene; ca 8% - gikk til oppfølging av etablerere, til kompetansehevende flerbedriftsprosjekter og til Connect Vest og Inunet etc. Disse tiltakene som gjelder hele fylket er plassert i region Hordaland.

Tabell 3 – Sum HNH-midler pr. region (mill. kroner*)

	2015	2014	2013
Sunnhordland	6,8	6,3	6,9
Bergen	13,3	7	5
Hardanger	6,1	4,6	30,6
Voss	2,8	1,9	7
Hordaland	2,8	2,9	2,7
Osterfjorden	1,3	5,3	3,4
Nordhordaland	2,5	2,7	0,4
Bjørnefjorden	0,4	2,1	0
Vest	0,4	1,5	0,5
Sum	36,4	34,3	56,5

*Tabellen viser tilskudd pluss avsetninger til tapsfond.

Vedr. kommunikasjon

Når det gjelder profilering har vi som praksis å inkludere Hordaland fylkeskommune i våre presentasjoner med navn og logo. Vi har også som praksis å opptre sammen og samordnet i ulike, eksterne sammenhenger.

Imidlertid forvalter Innovasjon Norge midler fra 5 ulike departement og 19 ulike fylkeskommuner. Våre tildelingsbrev er standardisert og gir dessverre ikke rom for fylkesvise tilpasninger. Følgelig står det ikke i våre tildelingsbrev hvem som har bevilget midlene. Vi ber om forståelse for dette.

Vi fremhever Hordaland Fylkeskommune der vi kan og der det er naturlig. Vi opplever for øvrig den løpende kommunikasjonen og samarbeidet mellom Hordaland fylkeskommune og Innovasjon Norge Hordaland som meget god på alle nivå.